

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

2 Kasım 2024'te Hakkari'nin Derecik ilçesinde Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından düzenlenen kurumlar arası futbol turnuvasında Derecik İlçe Jandarma Komutanlığı ile Kaymakamlık personeli arasında meydana gelen şiddet olayları, güvenlik güçlerinin devlet otoritesini keyfi ve yasadışı bir biçimde kullandığını gösteren ciddi bir olaydır. Dostane bir maç sırasında başlayan tartışmanın, Jandarma Komutanlığı'na bağlı bir üsteğmenin verdiği iddia edilen müdahale emriyle fiziksel saldırıya dönüşmesi, yurttaşların güvenliğini sağlaması gereken devletin, kendi güvenlik güçlerince halka eziyet edildiği bir duruma işaret etmektedir. Özellikle Hakkâri ve bölge kentlerinde bu tür şiddet olaylarının sıkça yaşanması, cezasızlık politikasından cesaret alan kolluk kuvvetlerinin halka eziyet ettiği eleştirilerini haklı kılmaktadır.

Maç sırasında yaşanan faul sonrası jandarma personelinin sözlü tehditleri ve hakaretlerinin ardından, sahadaki yaklaşık 20 jandarma personeli, yalnızca Kaymakamlık takımındaki oyunculara değil, saha dışında bulunan seyircilere de coplarla saldırdığı basına yansımıştır. Kaymakamlık takımıından İ.T., coplarla yapılan bu şiddetli saldırı nedeniyle karın, kasık, diz ve omuz bölgelerinde ağır darp izleriyle yaralanmış; kendisine yardım etmek isteyen yurttaş E.Y. de benzer bir saldırıya maruz kalmıştır. İ.T., vücudundaki darp izlerini belgeleyerek adli süreci başlatacağını ifade etmiştir. Bu olay, kolluk kuvvetlerinin keyfi güç kullanımına başvurarak yurttaşlara doğrudan bir tehdit oluşturduğunu, devletin sağlamakla yükümlü olduğu güvenlik amacını tersine çevirdiğini gözler önüne sermektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi, "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir," hükmüyle bireylerin fiziksel ve ruhsal bütünlük haklarını güvence altına almaktadır. Ancak Hakkâri'de yaşanan bu olay, Anayasa'nın güvence altına aldığı temel hakların ihlali niteliğindedir. Anayasal korumaya rağmen, yurttaşlara karşı yapılan bu saldırılar, kolluk kuvvetlerinin hesap vermemesi sonucunda güçlendirdiği cezasızlık anlayışının halk üzerinde nasıl bir baskıya dönüştüğünü göstermektedir. Ulusal yasal düzenlemelere ek olarak, Türkiye'nin taraf olduğu İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi de bireylerin fiziksel bütünlüklerini koruma altına almaktadır; bu tür eylemler, Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerini ihlal etmesi anlamına gelmektedir.

Bu olayın ardından İçişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın, sorumluluğu olan tüm personel hakkında ivedilikle kapsamlı bir soruşturma başlatması ve gerekli idari ve hukuki yaptırımları uygulaması gerekmektedir. Bu tür eylemler, Anayasa'nın güvencesi altında bulunan yurttaş haklarını doğrudan ihlal ederken, devletin temel görevi olan güvenliği sağlama yükümlülüğünü de ihlal etmektedir. Bu olayda, yalnızca jandarma değil, ihmali olan diğer tüm güvenlik görevlilerinin de hesap vermesi, hukuk devleti ilkesine bağlı bir toplum için elzendir. Yaşanan olayların cezasız kalması, yalnızca Derecik halkı için değil, tüm ülke için büyük bir tehdit oluşturmakta; hukukun üstünlüğünü sağlayacak denetim ve hesap verebilirlik mekanizmalarının güçlendirilmesini gerektirmektedir.

Bu bağlamda;

1. Derecik'teki olaylarla ilgili olarak, jandarma personelinin disiplin süreçleri nasıl denetlenecektir? Soruşturma süreci hangi aşamalardan geçecektir?
2. Jandarma personeline yönelik şiddet ve insan hakları ihlalleri konusunda bir eğitim programı uygulanmakta mıdır? Bu programlar, görevden alma süreçleri ile bağlantılı mıdır?
3. Jandarma ve askeri personelin sivil toplumla ilişkilerini güçlendirmek adına ne tür önlemler alınmaktadır?
4. Ülke genelinde yaşanan benzer olayları önlemek için geliştirilmiş stratejiler nelerdir? Bu stratejiler, sorumluluğu olan personelin hesap vermesini nasıl sağlar?
5. Son 20 yıl içinde şiddet olaylarına karışmış jandarma ve askeri personelden kaç görevden alınmış, kaç hakkında soruşturma açılmıştır?
6. Olayların ardından kamuoyu tepkileri dikkate alınarak, Bakanlık düzeyinde hangi değerlendirmeler yapılmaktadır? Bu değerlendirmeler, disiplin ve görevden alma süreçlerini nasıl etkilemektedir?
7. Güvenlik güçlerinin eylemlerinin denetlenmesi ve hesap verebilirliği sağlamak için uluslararası standartlara uygun hangi önlemler alınmaktadır?
8. Olayla ilgili yaşanan şiddetin sorumlularına yönelik cezai veya idari yaptırımlar uygulanacak mıdır? Bu yaptırımların kapsamı nedir?